

Zijn straat rond 1930

krottenwijk

Steef Maaskant

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgeverij

Zijn vader zei altijd: “Nooit terugkijken in het verleden, dat eindigt meestal met een kater!”

Nu, na zoveel jaren, begrijpt hij pas goed de betekenis van deze woorden.

Met in zijn hart de straat waarin hij geboren en getogen is vertrok hij op zijn twintigste jaar om de wereld te bekijken.

Bij het verstrijken der jaren bleef zij voor hem dezelfde. In gedachten leefde hij steeds daar waar zijn jeugdjaren liggen. Zijn verlangen de buurt nog eenmaal terug te zien groeide met de dag.

Eindelijk stond hij daar waar hij al die jaren naar verlangd had. Maar het beeld van deze straat past niet in zijn herinnering. Bewoners vertrokken. Huizen scheefgezakt, verwaarloost en slechts hier en daar een ruit. Moeizaam, hol'ogig en krom als een oude man staarden de resterende gebouwen hem aan.

Waarom? vroeg hij zich af. Waarom kan wat in een mens zijn geheugen gegrift staat, niet één keer herleven? Hij verzinkt in gedachten. De huizen krijgen hun oude gedaanten terug. De straat vult zich met mensen. Kinderen spelen en gillen. In het huis aan de overkant woont Janus de Koning. Is er weer ruzie?

RAAK GEGOOID

Met alle kracht die het broze lichaam van Marie kon opbrengen sloeg zij met één van haar krukken op de rug van de twee vechtende mannen.

“Laat mijn vader los, rotzak!”

De twee gingen onverstoorbaar door, waarbij de gordijnen voor de ramen sneuvelden, tot groot genoegen van de overburen die meteen hun ramen opende en het tweetal luid toejuichten..,

Het gevecht verplaatste zich en de mannen kwamen gevaarlijk dicht bij de steile trap.

“Terug!” schreeuwde Marie, met haar stok in de rug van vaders tegenstander porrend. Beide kemphanen waren doof en blind. Het roepen van Marie had geen enkele uitwerking. Wel het porren. Want, balancerend op de rand van de trap was de laatste por voldoende, om het zwaartepunt van de twee mannen naar de verkeerde kant te doen overhellen.

Zonder elkaar ook maar een moment los te laten bolderden beiden de trap af door het korte gangetje de straat op, waar de strijd werd voortgezet.

Marie, die zich met een paar krukken voortbewoog strompelde naar het raam en schoof dit omhoog.

Eer haar hoofd goed en wel buiten het raam stak, knetterde haar scheldkanonnade al door de straat. Intussen had de tegenstander van Marie's vader, Janus onder zich

weten te krijgen. Zijn handen omvatten de keel en probeerde alle lucht er uit te knijpen. De ogen van de onderliggende man begonnen te puilen. Een kring van belangstellende keek genietend toe.

Bij het zien van dit beeld staakte Marie's woordenstroom. Zonder zich te bedenken greep zij uit het bloemenrekje aan het kozijn een bloempot en smeed hem naar het hoofd van de wurger, juist op het moment dat Janus zich door een geraffineerde greep aan de wurging ontworstelde en boven- op zijn tegenstander rolde. De bloempot belandde vol op zijn achterhoofd. Hij maakte een schokkende beweging en werd slap als een vaatdoek.

Verbaasd duwde de andere man het plotseling levenloze lichaam van zich af. De bloempot had hij niet naar beneden zien komen. Zich hiervan de scherven ook niet realiserend, kreeg hij angst. De uitpuilende ogen kwamen hem voor de geest. Als een haas ging hij er vandoor.

Na enkele tellen kwam Janus weer bij zijn positieven.

Verwonderd keek hij om zich heen. Hij bracht een hand naar het achterhoofd waarop een knots van een bult groeide. Ineens herinnerde hij zich het gevecht.

“De vuile schoft heeft me van achteren neerge-slagen.”

Marie, die met schrik de uitwerking van haar opwelling had aanschouwd, greep vlug haar beide krukken. Zo snel haar ongelukkige benen het toelieten zakte zij de trap af om, schuilend achter de omstanders, uit het gezichtsveld van haar vader te blijven.

Janus, die in het geheel niet beseftte waardoor hij was gevelt, had teveel met zichzelf te stellen om aan zijn

dochter te denken. Hij grabbelde zijn pet van de straat en wilde haar met bravoure op zijn hoofd zetten, maar de bult die de omvang van een grote aardbei had aangenomen, deed hem er snel op terugkomen.

“Dat was een mooie gooi, Janus”, meende een van de omstanders te moeten opmerken.

“Dat dacht ik ook!” antwoordde de gevelde trots, niet beseffend wat de man met die mooie gooi precies bedoelde.

Ineens viel zijn oog op de scherven waarvan er een paar van hem afvielen.

“Hoe komt die kapotte bloempot hier?” vroeg hij verbaasd.

“Daarmee heeft jouw lieve dochter je “kassie zes” gegooid, onthulde een ander uit het groepje.

Janus moest het even verwerken. Daarna stormde hij de gang in en de trap op.

Marie had zich van huis verwijderd. Het leek haar het beste haar vader de eerste paa ruurte mijden

Ze was een klein zielig persoontje, niet langer dan één meter vijftig. Tot haar elfde jaar was zij niet in staat geweest zichzelf voort te bewegen. Daarna kon zij met behulp van twee krukken zich enigszins verplaatsen.

Haar schoolopleiding was praktisch nihil te noemen, mede doordat haar ouders het te lastig vonden haar dagelijks heen en weer te dragen. Met haar zevenentwintig jaar was zij geestelijk niet verder ontwikkeld dan een kind van twaalf. Veel contact met anderen had

ze nimmer gehad. Meestal werd ze bespot. Vooral kinderen konden wreed zijn.

Marie stopte langs de huizenrij en zette een kruk tegen de muur. Streek met haar vrije hand de lange zwarte steile haren naar achteren om vervolgens verrukt omhoog te kijken als een vliegtuig, een tweedekker, laag over de huizen vliegt. Daarna drukt zij zich angstig tegen de muur als een hond kwaadaardig tegen dat rare mens met vier benen begint te blaffen. Nadat het beest door zijn baas tot de orde is geroepen blijft zij besluiteloos staan. De ongelukkige durfde niet, maar zij zou het liefst terug naar huis zijn gegaan. Niet dat daar veel liefde viel te verwachten, dat was iets wat in het huis van Janus de Koning volkomen ontbrak.

In de huiskamer had Marie een klein eigen vertrouwd hoekje, waar zij zich meestal terugtrok. Liep ze in de weg, werd ze opzij gevloekt. Een stoel kreeg meer respect, daar werd omheen gelopen. Geen dag ging voorbij zonder ruzie.

Een paar kinderen kwamen haar richting uit. Marie pakte de krukken stevig vast en begon zich te verplaatsen. Een paar huizen verderop zag zij Larry voor zijn winkel staan. Larry vormde in deze buurt een aparte figuur. Een buitenbeentje. Deze man had een behoorlijke baan. Buiten zijn werk beoefende hij als hobby de handel. Zo noemde hij het tenminste. Het geheel vormde niet meer dan een slechte tweedehandse zaak. Larry droeg meer naar binnen dan er uit ging.

Zijn domicilie lag in een heel andere buurt. De laatste tijd was hij daar zelden te vinden. Het ging niet best met zijn

huwelijk. Als hij thuis kwam deed zijn vrouw niets anders dan zeuren, klagen en ruzie maken. Zelfs in bed kon zij het niet laten. De laatste keer, na een hevige bedscène, sprong ze uit bed met de woorden: "Ik ga me vergassen!"

Zij had Larry in een dergelijke toestand gebracht dat het geen moment bij hem opkwam te proberen haar daarvan te weerhouden.

Na verloop van tijd dacht hij, het gasmuntje zal nu wel op zijn. Hij kwam het bed uit, liep in angstige spanning de trap af en opende de kamerdeur op een kier. Het was doodstil in de kamer. Hij opende de deur verder, deed weifelend een stap naar voren en zag dat zijn vrouw rustig een boek zat te lezen.

Toen ze hem opmerkte heropende zij met nieuwe energie haar eeuwige verwijten.

Ontgoocheld ging Larry terug naar bed. "De eerstvolgende keer ga ik niet eerder kijken voor zij gekist is," dacht hij grimmig.

In wezen was Larry geen kwaai kerel. Op zijn werk werd hij gewaardeerd. Voor anderen had hij altijd een goed woord over.

Leunend tegen de deurpost van zijn zogenaamde winkeltje stond hij van het zonnetje te genieten toen Marie zijn richting uitstrompelde.

De winkel van Larry, niets meer dan een oud huisje waar een tafel voor het raam stond geschoven, met daarop de aangeprezen waren, lag er zoals gewoonlijk verlaten bij. Marie was al aardig in Larry's richting gevorderd. Zelden sprak zij mensen aan. Het leven had haar geleerd slecht

sspot en hoon te verwachten. Het enige wapen waarmee zij zich goed kon verdedigen, was schelden. Na hierin thuis een goede leerschool te hebben doorlopen, was dit het enige waarvan je kon zeggen dat het goed was ontwikkelt.

Zolang ze alleen werd gelaten kon z'r stilletjes van haar omgeving genieten Kwamen anderen in haar buurt, leek zij zich in een pantser op te sluiten. In haar ogen verscheen een wantrouwende uitdrukking.

De enkele keer dat Marie met Larry had staan praten was hij haar vriendelijk tegemoet gekomen.

Marie keek achterom en zag dat de mensen die het gevecht hadden bijgewoond zich verspreidden. Bang dat haar vader elk ogenblik weer buiten kon komen begon zij te haasten.

In de nabijheid van Larry's winkel gekomen liep zij trager. Het leven had haar geleerd het humeur van de mensen te peilen alvorens hen aan te spreken.

Larry zag haar niet komen. Hij stond naar een hond te kijken, die achter een kat aanholde. Zijn interesse voor de beesten werd verbroken door de woorden: "Wat sta jij daar lekker in het zonnetje?"

"De enkele keer dat hij schijnt wil ik er van genieten." antwoordde Larry.

"Moet jij niet naar je vrouw?"

De schittering in haar ogen bij die vraag ontging Larry niet. Hij begreep dat de biologische drang in haar even groot was als bij elk ander mens. Hij nam haar taxerend op.

Wil je mijn nieuwe aanwinst zien?” vroeg hij..
Marie keek hem onderzoekend aan. Zijn gezicht stond vriendelijk uitnodigend, zonder spot of hoon. Haar wantrouwen ebde weg.
“Welja, laat mij eens zien wat je hebt.”
Met een voor haar zeldzaam voorkomend lachje strompelde zij de winkel binnen..

HET DROPJE

Vrouw Bot, de buurvrouw van Janus de Koning, was een lange spichtige vrouw met boven op haar hoofd een armoedig haardotje. Een paar slierten haar hingen verwilderd langs haar magere gezicht waarin de ogen diep lagen weggezonden. De jurk, die om haar lijf slobberde, was na aankoop, hetzij nieuw of tweedehands, blijkbaar steeds in functie geweest, want hoewel de ouderdom niet op een half jaar te schatten viel was, naar de vettingheid te oordelen, het eerste lustrum van het kledingstuk een allang vergeten zaak.

Het woord hygiëne paste bij vrouw Bot als een ruige zeemansvloek bij een dominee. De groeven in haar handen vormden een netwerk van donkere lijntjes. Het doen van huishoudelijk werk was evenmin haar beste zijde. Volgens haar eigen zeggen had zij er de tijd niet voor want vrouw Bot hield er een snoepwinkel op na. Nou ja, eigenlijk een snoeptafel. Ruimte voor een winkel was er niet. Zij had, in navolging van Larry, een oude tafel genomen en die half in de gang en half buiten gezet en vervolgens vol gelegd met allerlei snomeer vies dan lekker uitzagen. Als het weer het toeliet werd de uitstalling in zijn geheel op straat gezet. Het was dan wel opletten

geblazen..Grijpgrage vingertjes waren vlug.In het midden van de tafel stond een soort miniatuur rad van avontuur. Een ronde houten schijf, waarop een pijl die je met de hand een draaiende beweging kon geven. De schijf was verdeeld in vakjes. In elk vakje lag een stukje snoepgoed. Hier een dropje, daar een toffee.

In een vakje, dat natuurlijk het smalst was lag de hoofdprijs, een reepje chocolade. Dat was het lokkertje. Vrouw Bot had wel een inwendige strijd moeten voeren om zoveel te durven wagen. Haar zakelijk inzicht heeft het toch gewonnen. Alleen had zij geen tijd meer voor haar huishouden. Geen moment durfde zij haar ogen van de tafel los te maken. Trouwens veel verschil maakte het niet. Toen zij er wel de tijd voor had werd er evenmin iets aan het huiselijke werk gedaan.

Vrouw Bots wederhelft, Gerrit Bot, kwam zingend vanuit de Nieuwstraat onze straat in waggelen. Zoals iedereen die diep in het glaasje heeft gekeken kon hij zijn koers moeilijk bepalen. Bij Gerrit kwam er nog een extra moeilijkheid bij. Het hoofd van de familie Bot was in het bezit van een houten been, dat toentertijd uit niets anders bestond dan een stuk paal met aan de onderkant een rubber schijfje tegen het afslijten. Het kunstbeen bestond uit twee delen. Het bovenste werd met riemen aan het lichaam bevestigd. Het onderste deel, de paal, werd met schroefdraad aan het bovendeel vast gedraGerrit Bot was zijn been verloren bij, wat hij noemde, een hepoging om de bevolking voor een ramp te behoeden.Juist op het moment dat hij het buurtcafé verliet, zoals gewoonlijk in een voor hem verheven staat, denderde eeniop hol geslagen

paard met achter zich een volgeladen wagen de straat in. Iedereen sloeg op de vlucht om het span de ruimte te geven. Niet Gerrit Bot! Deze ging midden op straat staan. Stak als een politieagent een arm omhoog en riep: “Ho! Stop!”

Het paard bolderde door, schuim op de mond. “Ho!” riep Gerrit nogmaals.

Het dier nam steeds grotere vormen aan. Op het laatste moment drong het tot Gerrits benevelde hersens door dat zijn interventie geen enkele uitwerking had op het op hol geslagen dier. Hij wilde alsnog een stap opzij zetten, maar als een orkaan bolderden paard en wagen over de dronkeman heen.

Als gevolg hiervan liep Gerrit moeilijker dan een valide drinkebroer die zijn dronkemans koers uitzet.

Zodra de alcoholniveaus Gerrits hersencellen als tijdelijke woonplaats hadden bereikt kregen zij de neiging zijn creativiteit te verhogen, wat zich uitte door hem zelfverzonnen liederen te laten zingen. Hij trad nooit in herhaling. Zodra de niveaus oplosten werden de door hem gezongen woorden mee in het niets gezogen.

Vrouw Bot stond achter de snoep tafel toen haar man zich de straat in manoeuvreerde.

Waar een ander wel eens moeite had om de woorden van haar zingende echtgenoot te verslaan, zij niet. Automatisch ging haar hoofd luisterend omhoog. Het klonk niet mooi, maar hij probeerde het vol overtuiging te brengen.

“En gij mijn lief ik laat je niet meer lopen
 Je blijft bij mij tot aan mijn droevig end
 Al ontfutsel je mijn laatste borrelcent
 Moet ik mijn houten poot voor jou verkopen”

Langzaam naderde Gerrit zijn huis. Zijn vrouw trok zich terug in de gang. Als hij zo is weet zij, kan ze beter uit zijn buurt blijven.

Het gezang werd gestaakt. Het beste bewijs dat hij het huis is genaderd. Hij had al mpeite genoeg om nuchter langs de tafel de gang in te komen. Nu werd het kunstwerk. Hij mikte tweemaal. De eerste keer stond de deurpost in de weg. De tweede keer de tafel. Hij deed woedend een uitval. De tafel won weer. De getergde man ging met de rug tegen de deurpost staan, schroefde het onderste gedeelte van de prothese en nam het als knots in beide handen. Een moment, als een gewichtheffer, concentreerde hij zich op de tafel en brabbelde: “Jij weg of ik weg!” Dan, voor zijn vrouw beseftte wat er ging gebeuren sloeg hij met een enkele klap de tafel in twee stukken. Zijn vrouw die dit niet had verwacht rende naar voren en keek met woedende ogen naar de ravage.

“Vuile rotzak!” Zij greep haar echtgenoot bij de schouders en rammelde hem wild door elkaar.

Vader Bot die nog steeds het onderste gedeelte van zijn prothese in handen hield, probeerde zich met moeite op het goede been staande te houden. Met de tot knots dienend halve kunstbeen haalde hij uit naar zijn vrouwmiste, wat hem uit balans bracht. Als een blok stegen de grond, zuchtte een paar maal en viel in slaap.

Zijn vrouw schopte hem tussen de ribben, dan ziende dat haar handel gevaar liep door een paar gappende vingers rende zij krijsend de straat op.

“Geef terug, rotjong!”

Van schrik opende een ventje van zeven jaar zijn hand en de begeerde buit viel terug in het stof.

Snel raapte vrouw Bot haar handel bijeen. Even later bevestigde een hevig getimmer dat zij alles in het werk stelde om haar “winkel” zo snel mogelijk te heropenen.

Na een half uur was het meubelstuk hersteld en hetsnoepgoed, maar half ontdaan van het straatvuil, lag weer, tot meerdere glorie van de vliegen, te smelten in de zon.

Het zal ongeveer een uur later zijn geweest dat drie jongens slenterend de straat in kwamen lopen. Pratend en spelend kwamen ze nader, zonder een bepaald doel.

In het gangetje stond vrouw Bot, als een spin in haar web de jongens te begluren. Toen hun oog op de snoeptafel viel, kwamen ze naderbij.

Vrouw Bot kwam naar voren en ging achter de tafel staan

“Dat is een vies zootje,” zei een van de jongens.

“Je zult je ouwe vaar bedoelen!” snauwde vrouw Bot terug.

Van haar schelden trokken de jongens zich weinig aan en praatten gewoon door.

“Ik zou er geen pest van lusten.” zei een ander weer.

Vrouw Bots ogen schoten vuur.

“Of `t moet dat stuk sjokla zijn,” zei de derde. “Daar zit papier om. Ze stonden besluiteloos te kijken, dan vroeg de eerste: “Wat kost een keer draaien?”

“Een cent!” vrouw Bot struikelde haast over haar woorden.

De goklust won het. Langzaam haalde de jongen een cent te voorschijn en legde het muntstuk in vrouw Bots begeerige hand. Met een vinger gaf hij de wijzer een duw. Snel begon dit rond te tolleren. Vier paar ogen volgden gespannen de doordraaiende naald. Vrouw Bot boog zich voorover alsof zij de naald wilde hypnotiseren. De jongens keken zwijgend toe. Langzaam begon de wijzer snelheid te verliezen. De spanning werd groter. Bij de chocolade gekomen draaide hij tergend langzaam door om dan toch nog een hele slag en de dag voor vrouw Bot moeilijk te maken door precies op het hokje met het reepje chocolade te stoppen.

“Jaaaa!” brulden de jongens.

“Nee!” gilte vrouw Bot, terwijl zij met één van haar vuile vingers de wijzer een klein duwtje gaf zodat die in het hokje met het dropje kwam te staan.

“Je douwde n`m der af!” riepen ze verontwaardigd.

“`t Is nietes!” loog vrouw Bot.

“We zagen het alle drie!”

“Je ziet toch zelf dat ie op het dropje staat?”

“Als we die sjokla niet krijgen gaan we naar de politie!”

“Stik met je politie! Je denkt toch zeker niet dat ik zo gek ben om een stuk sjokla voor een cent weg te geven?”

“We hebben het gewonnen!”

“Je kunt dat dropje krijgen.”

“Steek dat ook maar in je reet!”

De jongens kunnen niet tegen haar op. Langzaam drui -
pen ze af. Uit haar onmiddellijke nabijheid gekomen,
klonk het:

“Vuil vies rot wijf!”

BABBELTJE

Het was een zwoele avond. In het anders toch wel tochtige straatje viel geen zuchtje wind te bespeuren. Van deze adempauze in de eeuwige strijd der natuurelementen maakten de bewoners van onze straat dankbaar gebruik om voor de deur een babbeltje te houden. Soms klonk er een schel gelach als de pointe van een mop bijzonder geslaagd was.

Janus de Koning volgde een oude gewoonte door een stoel de trap af te sjouwen en deze voor de deur op straat te zetten. Met een langgerekte zucht liet hij zich erop neervallen. Zijn pet schoof hij op het achterhoofd. Hij keek links en rechts. Janus had op moment niet veel zin in een gesprek en verdiepte zich in stilzwijgen, wat overigens niet zijn gewoonte was.

Na enige tijd haalde hij een shagdoosje te voorschijn, opende het, pakte een pruim die gedurende de maaltijd zorgvuldig tussen de shag opgeborgen lag gelegen en stopte de pruimtabak in de mond waarna zijn gezicht over ging in een ritmische beweging die een herkauwen-de koe niet zou hebben misstaan.

In het huis naast Janus klonk in de gang het regelmatig getik van het houten been van Gerrit. dat meldde dat hij in aantocht was. Gerrit sleepte een stoel achter zich aan

en zette die mopperend naast Janus. Hij was nuchter maar keek of hij er een ander de schuld van wilde geven.

Met een verongelijkt gezicht ging hij zitten, het goede been op de grond, het houten recht vooruit.

Janus kon weinig van Gerrit zijn gemopper verstaan en keek hem, kauwend, van terzijde aan. Langzaam gleed zijn blik omlaag en bleef op de prothese rusten.

Nadenkend kauwde hij op zijn pruimtabak. Dat recht vooruit gestoken been deed hem ergens aan denken. Hij wist zo gauw niet wat. Plotseling had hij het:

“Verdomd!” dacht hij. Zoals hij daar zit is het net een boegspriet.

Janus voelde op dit moment weinig behoefte aan gezelschap, Nam het Gerrit kwalijk dat die zijn rust verstoorde.

In de ogen van de pruimende man verscheen een lichte tinteling. Peinzend dacht hij nog even na, terwijl de pruim in zijn mond een eigen leven leek te gaan leiden.

In snel tempo verhuisde deze van links naar rechts en terug. Het leek of de pruim wilde vluchten om niet met de komende woorden uitgespuugd te worden.

Iemand die Janus goed kende wist dat er nu elk ogenblik iets hatelijks uit de met bruin tabakssap omrande mond kon rollen.

“Zit dat niet rot, zo’n houten poot?”

“Waarom?” vroeg Gerrit bokkig.

Zoals je daar zit, zit je eigenlijk maar half op je reet.”

“Ik zit prima! Je hangt zelf als een zoutzak op die pokkestoel.”

Het gesprek was even dood. Gerrit stak demonstratief het houten been nog meer naar voren.

Het ontging Janus.

“Ik vind het maar lastig zo’n poot!”

“Waarom? Daar heb jij toch geen hinder van?”

“Ik bedoel voor jou.”

“Hoezo?” vroeg Gerrit argwanend.

“Omdat jij bij elk doosje schoensmeer ook een potje meubelwas nodig hebt. Het zou eenvoudiger zijn als je twee houten poten had”

“Als ik ze dan allebei afschroef ben ik altijd nog een kop groter dan jij!” gaf Gerrit slagvaardig terug.

Het gezicht van Janus zakte onderuit. Hij begon heftiger te kauwen. Gerrit had zijn achilleshiel geraakt. Bijna heel zijn leven worstelde de man met zijn te kleine gestalte.

Het had hem een groot minderwaardigheidsgevoel bezorgd. Hij probeerde zich steeds te rehabiliteren door zijn onmiddellijke omgeving te terroriseren zodat men vooral niet zal denken dat hij voor een ander onder deed.

Gerrit bekeek Janus met een dikke grijns op het gezicht. Hij wist dat hij, om in bokstermen te spreken, Janus had aangeslagen en wachtte tot deze de slag enigszins had verwerkt, waarna hij het gesprek over een andere boeg gooide.

“Vanmiddag zag ik je dochter Marie uit dat winkeltje van die sjacheraar komen.”

“Moet zij weten!” antwoordde Janus nukkig.

Een weinig teleurgesteld ging Gerrit verder: “Ik snap niet wat zij, alleen, met de deur stijf dicht, bij die rare vent in

at winkeltje moet. Met een vuurrood hoofd kwam zij naar buiten.”

Langzaam draaide Janus zijn gezicht naar zijn buurman Heb jij jouw rooie kop wel eens bekeken als je bezopen bent Dan heb je toch ook alleen maar zitten zuipen?”

“Zij was niet bezopen!”

“En wat dan nog?”

“Als ik jou was zou ik toch op haar letten.”

Hoogst verbaasd keek Janus zijn buurman aan. Hij vond dit gezegde uit de mond van de man naast hem zo komisch klinken dat hij in een schaterlach uitbarstte.

“Ha, Ha,Ha! Heb jij last van de zon? Op je dochter letten! Moet je hem horen. Heb jij wel eens op je dochter gelet? Weet je eigenlijk wel dat je dochters hebt? Moet ik jou eens vertellen wat een van je dochters gisteren uitspookte?”

Janus wachtte even om Gerrits nieuwsgierigheid te wekken. Omdat Janus niet had gereageerd zoals Gerrit hoopte interesseerde hem het gesprek niet meer. Zeker niet over wat zijn dochters uitspookten.

”Jouw mooie dochter deed gisteren haar rokomhoog.Trok de broekspijp van dat flodderdingetje wat ze aan had op – zij en ging rechtop in die put staan pissen”

Gerrit haalde onverschillig de schouders op. “Ik zie jou ook wel eens in die put pissen.”

“Ach Barst!”

Het gesprek stokte. Gerrit probeerde enkele flarden van een gesprek naast hem op te vangen. Toen dat niet lukte verzonk hij in gepeins.

Janus zat na te denken over hetgeen Gerrit over Marie had te vertellen. Als hij zelf Marie uit het winkeltje had zien komen zou er geen vuiltje aan de lucht zijn geweest. Maar de insinuatie had wortel geschoten. Hij zat zich op te winden. Zag zijn dochter al met een dikke buik lopen. Toen hij er dieper over na ging denken begon hij het eigenlijk niet eens zo'n slecht idee te vinden. Hij wist dat Larry het niet best met zijn vrouw kon vinden. Als Marie door die kerel in verwachting zou raken, zou hij, als vader, wel zorgen dat die sjacheraar haar ook trouwde. Dat zou de manier zijn om de ongelukkige aan de man te brengen. Tenslotte had hij er ook geen behoefte aan zijn hele leven aan haar op te offeren. Misschien kon hij Marie wel een beetje aanmoedigen. Zijn gedachten kregen een plezierige wending en het speet hem dat Gerrit op dat moment zijn gedachtegang onderbrak.

“Heb jij nog shag?”

Janus overhandigde hem zwijgend het doosje. Gerrit nam een vloeitje en een plukje shag juist daarvandaan waar tussen de shag de half uitgekauwde pruim had gelegen, die nu aan het gezicht van Janus ritmische grimassen ontlokte.

Handig rolde Gerrit de shag in het vloeitje en bracht het geheel naar de mond om het vloeitje nat te maken.

Halverwege, met het puntje van de tong al uit de mond, schortte de beweging. Gerrit zijn neusvleugels trilden.

Diep snoof hij de uit de shag stijgende geur op.

“Die ruikt goed!”

Janus, met beide handen in de zakken van zijn broek, had zich onderuit laten zakken zodat hij bijna recht in de stoel hing waarbij zijn hoofd op de leuning rustte.

“Dat komt door die pruim.” antwoordde Janus.

“An me pruim.” Gerrit snoof verheerlijkt.

“Die heb ik een poosje in een borrel gelegd.”

De geur van alcohol bracht Gerrits lichaam in alarm toestand. Hij keek verlangend in de richting van het buurt - café. De smaak van de sigaret hield hem op de stoel.

Tussen duim en wijsvinger nam hij het genotmiddel uit de mond en keek er peinzend naar.

“Geen gek idee.”

Zelf pruimde Gerrit niet, Janus was de enige in de straat.

“Dat zou ik met mijn shag ook kunnen doen.”

“Wat? In een borrel leggen?”

“Ja.”

“Dan zie ik jou niet meer roken.”

Verbaasd trok Gerrit de wenkbrauwen op. “Waarom niet?”

“Dan is je rookgerei nat, moet je het eerst drogen. Voor die tijd heb jij die alcoholtroep allang opgevreten.”

Een ogenblik dacht Gerrit over die woorden na.

“Ik zou het kunnen besprenkelen.”

“Je doet maar!”

Gerrit rookte gulzig verder. Op het laatst gooide hij een onmogelijk klein peukje spijtig weg.

De alcoholsmak had zijn dorst aangewakkerd.

“Ik denk dat ik er een ga pikken. Ga je mee?”

“Betaal jij?”

“Ja, voor mezelf.”

Janus maakte geen aanstalten op te staan. Hij was in een van zijn luie buien. Zijn ogen waren gesloten.

“Hoe lang ben je nou nuchter?” vroeg hij half afwezig.

“Weet ik veel? Een half uur geleden ben ik wakker geworden.” Janus probeerde vermanend zijn hoofd te schudden. Hett rolde enkel onhandig over de stoelleuning heen en weer.

”Jij verzuipt anders wat. Waar doe je dat allemaal van?”

”Van een paal!”

????????

“Dit stuk hout,” Gerrit aaide bijna teder over zijn prothese,” vormt een deel van mijn inkomen. “Het loopt wat ongemakkelijk, maar ik heb er een aardig zakcentje door. Ik zou er die andere poot niet voor terug willen.”

“Jij liever dan ik,” antwoordde Janus met een ondertoon van afgunst in zijn stem.

“Verzuip je al je geld?”

“Ik scharrel hier en daar wat bij,” deed Gerrit vaag.

Hij spuwde op de grond en keek verlangend in de richting van het café. Juist op het moment dat hij wilde opstaan, kwam Marie aanstropelen. Gerrit besloot nog even te blijven zitten. Janus hing lui op de stoel, onbewust van de komst van zijn dochter.

Gerrit keek hoe het vrouwtje langzaam naderde. Zijn verdenkingen deden haar met andere ogen bekijken.

Waarom zou een vent haar niet lusten? dacht hij. In bed heeft zij geen stokken nodig, daar hoeft zij niet vlug vooruit. Alleen op en neer. Tenslotte is het allemaal vrouwenvlees dat er aan vast zit en als je dat eenmaal in je

blote handen hebt vragen de lusten niet of dat recht of krom is.

Het naderende geluid van Marie's krukken deed Janus lui de ogen openen en zijn gezicht in de richting van zijn dochter draaien. Verder veranderde zijn houding niet. Langzaam kwam de invalide vrouw op hen toe schuifelen. Zolang zij zich onbespied waande keek zij onbevangen rond. Bij de mannen werd haar houding stugger. De ogen waarin een wantrouwende glans verscheen, werden lichtelijk dicht geknepen. Zonder een woord wilde zij het tweetal voorbij lopen.

"Wat een haast kan er geen praatje meer af?" hield Gerrit haar staande.

"Met jou zeker?" snibde zij. "Jij bent nogal een lekkere vent om mee te praten!"

Nee, jij praat liever met Larry, achter in dat rommelhok van hem, met de deur stijf dicht."

Zij begreep de insinuatie niet precies. Meer instinctief voelde zij aan wat hij bedoelde.

"Jij bent een vuile vieze vent! Helemaal rot! Op je houten poot na!"

Gerrit grinnikte. Hij was niet voor belediging vatbaar.

"Als je genoeg van hem hebt, kom je maar bij mij. Ik kan je ook nog wel iets leren."

"Daar zie jij geen kans voor," bemoeide Janus zich met het gesprek. "Daar ben jij niet lang genoeg nuchter voor." Tot Marie: "Naar boven!"

"Ik blijf hier! Iedereen is buiten."

De ogen van Janus begonnen te fonkelen. Hij liet zijn stoel voor wat het was, ging op beide benen staan en

keek haar s treng aan. De man kon niet verdragen dat in bijzijn van anderen zijn woorden werden genegeerd. Marie kende haar vaders driftbuien, had er angst voor. Inwendig trilde zij, maar met de trots van een halsstarrig kind bleef zij staan.

Janus ging voor haar staan. Met gestrekte arm wees hij naar de deuropening.

“Naar boven!”

Gerrit keek geamuseerd toe.

Marie verzette haar krukken, pakte ze stevig vast en bleef staan waar zij stond.

De stemverheffing van Janus deed sommige mensen hun hoofd in zijn richting draaien. De man was zich hiervan bewust en wilde tot elke prijs zijn prestige handhaven.

“Nog eenmaal! Naar boven!”

Marie’s hart kromp ineen van angst. Zij wist wat er ging gebeuren. Toch bleef zij staan. Wild pakte Janus haar bij een arm waarbij een kruk haar uit de hand werd geslagen.

“En nu naar boven!” siste hij en gaf haar een gemene duw..

Door het gemis van een kruk kon Marie zich niet staande houden en kwam hard op de grond terecht. Haar onderarm bloedde. De kruk was buiten haar bereik gevallen. Een poging deze te bemachtigen werd bruut door haar vader onderbroken.

“Niks `ter van! De andere kant op!”

“Mijn stok.” hilde Marie.

“Dan doe je het zonder. Moet je maar gehoorzamen.”

Mensen kwamen toelopen en bleven rondom hen staan toekijken.

Half zittend half liggend, huilde het vrouwtje om haar eigen hulpeloosheid. Het verzet van Marie en de ogen van de omstanders brachten Janus tot razernij. Hij pakte de op de grond liggende kruk en in zijn woede gaf hij haar een venijnige klap in de rug. Marie's lichaam schokte. Langzaam richtte zij zich op handen en voeten en terwijl het bloed langs haar arm stroomde kroop zij naar de deur en het gangetje in. Aan de trapeuning trok de ongelukkige zich rechtop en deze met beide handen omvattend worstelde zij zich de trap op.

Vanuit de mensenkring klonk een dreigend gemompel. In het midden stond Janus met de kruk in beide handen en een gezicht van: "Wie mij een stap te na komt sla ik de hersens in.

Blijkbaar voelde niemand er iets voor het nu nog voor Marie op te nemen. Na enkele opmerkingen aan het adres van de tiran en wat heen en weer gepraat ging de menigte uiteen.

Janus raapte de tweede kruk op en ging zijn huis binnen. Gerrit had geamuseerd zitten kijken, stond op, krabbelde intensief aan zijn achterwerk en zei hoofdschuddend: Die moet nou altijd rotzooi schoppen. Waarna hij zich om-draaide en zo vlug het houten been het toeliet op het café afstevende.

OPA EN OPOE

In het buurtcafé was het gezellig druk. De mensen wipten in en uit om de bij het praten opgelopen droge kelen even door te spoelen en na het ledigen van het glas de gezelligheid in de straat weer op te zoeken. Het was een komen en gaan terwijl een vaste kern stevast op haar stoel bleef zitten.

Bart, de kastelein, stond met rappe hand de nodige pilsjes en ouwe klare in te schenken. Stagneerden de bestellingen dan werd snel de natte kringen van de tapkast geveegd. Het was een beste avond voor het café. Aan Bart was dat niet te merken. Deze nam het leven zoals het kwam. Bart was een beste kastelein. Kende zijn klantjes, wist van hun wel en wee en wie er niet voor credit in aanmerking kwam. Beter nog dan de klanten zelf wist hij wanneer een van hen aan zijn taks was, wat hem niet belette door te schenken. Evenmin was hij er vies van om als de zaken slecht gingen en de klant zat lekker in de olie, de rekening.... Nou ja, het is een gezellige avond, laten we het zo houden. Tenslotte was Bart ook stokdoof als hij dingen te horen kreeg die niet voor andermans oren bestemd waren. Opa de Groot zat aan de bar met voor zijn neus een glaasje ouwe klare. Opa was vierenzeventig jaar, kweik en de trotse bezitter van een water en vuur zaakje.